
КОСТЮК ГАЛИНА ГЕОРГІЇВНА (11.04.1946—08.09.2017)

8 вересня 2017 року пішла з життя відомий історик науки Галина Георгіївна Костюк, яка протягом 44 років працювала у відділі історії науки і техніки, досліджувала актуальні питання історії біології та опублікувала значний обсяг наукових праць, серед яких три монографії.

Галина Георгіївна народилася у селищі Бутово Московської області 11 квітня 1946 р. 1964 р.

розпочала трудову діяльність на посаді лаборанта фізичного кабінету Бутівської середньої школи № 1. 1965 р. вступила на біолого-грунтознавчий факультет Московського університету (кафедра антропології). 1967 р. у зв'язку з сімейними обставинами вона переїжджає до Києва та переводиться на біологічний факультет Київського університету (кафедра вірусології), який закінчує 1970 р. за спеціальністю біолог-вірусолог. У 1972—1973 рр. працює лікарем-лаборантом Київського науково-дослідного інституту інфекційних хвороб (нині — Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського).

З 1973 р. Г.Г. Костюк обирає своїм науковим напрямом історичні аспекти розвитку медико-біологічних наук і переходить на роботу до відділу історії природознавства Сектору історії природознавства і техніки Інституту історії АН УРСР. У цьому відділі (1986—1991 — відділ історії природознавства Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки АН УРСР (з 1989 — ім. Г.М. Доброва), 1991—1995 — відділ історії природознавства і техніки Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки АН України ім. Г.М. Доброва (з 1994 — НАН України), 1995—2016 — відділ історії науки і техніки Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України (з 1915 — Інститут), з 2016 — відділ історії та соціології науки і техніки Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки

ім. Г.М. Доброва НАН України) Г.Г. Костюк послідовно обіймала посади інженера (1973—1985), старшого інженера (1985—1989), провідного інженера (1989—1995, 2011—2017), молодшого наукового співробітника (1995—2010).

Галина Георгіївна брала активну участь у підготовці тритомного видання «Розвиток біології в Україні» (К.: Наук. думка, 1984—1985), де написала розділи «Соціально-економічний та культурний розвиток України у XIV—XVIII ст.», «Соціально-економічні та культурно-історичні умови в Україні в XIX — на початку XX ст.», «Новоросійський університет»; упорядкувала бібліографію та підбрала ілюстративний матеріал. Дослідниця є автором статей у третьому томі п'ятитомного видання «Історія української культури» (К.: Наук. думка, 2003), присвяченому періоду другої половини XVII—XVIII століть, а саме: «Започаткування наукового вивчення флори та фауни. Удосконалення методів дослідження», «Накопичення біологічних знань прикладного характеру», «Розвиток ветеринарних знань».

Г.Г. Костюк зробила значний внесок у розвиток історичної біографістики в Україні. Широкої популярності набув підготовлений нею разом із Т.П. Бабій, Л.Л. Кохановою та ін. біографічний довідник «Біологи» (К.: Наук. думка, 1984), який містить відомості про життя та наукову діяльність понад 1600 вчених, які вплинули на прогрес біологічної науки. Також у співавторстві вона підготувала біобібліографію визначного генетика та селекціонера, академіка АН УРСР М.М. Гришка (К.: Наук. думка, 1977), висвітлила персональний склад біологів у монографії «Історія АН УРСР» (К.: Наук. думка, 1979).

Галиною Георгіївною Костюк всебічно досліджено наукову біографію українського ботаніка та фізіолога рослин, академіка АН УРСР, професора Київського політехнічного інституту й завідувача кафедри ботаніки Київського медичного інституту Є.П. Вотчала, та разом із В.Є. Вотчал-Словацькою видано монографію «Євген Пилипович Вотчал» (К.: Наук. думка, 1991).

У книгах «Ювілеї науки» 1988 та 1989 рр. вона написала розділи, присвячені фізіологам рослин А.Т. Болотову та Д.А. Сабініну, підготувала низку біографічних статей про вчених-біологів у енциклопедії «Хто є хто в Україні» (К., 1997), дослідила наукову школу визначного біолога, академіка АН УРСР М.Г. Холодного.

Галина Георгіївна вивчала й діяльність наукових колективів, товариств та науково-освітніх осередків. Нею підготовлено матеріал для монографії «Популяризація науки в Україні: Історія та сучасність» (К., 1992), присвячений Київському товариству сприяння початковій освіті. У межах планових тем відділу «Історія природознавства в Україні» та «Дослідження досвіду та соціального розвитку АН України» нею разом із С.П. Рудою написано розділи про діяльність Ново-Александрійського інституту сільського господарства та лісівництва, Острозької академії, Українського патолого-анатомічного інституту, Сільськогосподарського відділення Київського політехнічного інституту, розвиток біології у Київському університеті, створення мережі інститутів біологічного профілю, стан галузі сільськогосподарства у 50—60 рр. XX ст., зокрема вплив Т.Д. Лисенка та сесії ВАСГНІЛ 1948 р. на розвиток біологічних наук в Україні.

Останнім часом Г.Г. Костюк працювала над плановою темою «Розробка методології і створення фактологічної бази історії НАН України та формування її анотованого хроніко-бібліографічного покажчика», а також виконувала пошукову тематику з історії ракетно-космічної техніки в Україні, в межах якої у 2016 р. спільно з Ю.О. Храмовим та Ю.І. Мушкалом опублікувала статтю «Піонери ракетно-космічної науки і техніки».

Дослідниця друкувалась у фахових журналах, зокрема «Нариси з історії природознавства і техніки», «Питання історії природознавства і техніки», «Наука та наукознавство». Брала участь у міжнародних наукових конференціях — Міжнародному конгресі українців, київських симпозиумах з наукознавства та історії науки тощо. Виконувала обов'язки вченого секретаря відділення історії науки ЦДПІН ім. Г.М. Доброва АН України. Була відзначена медаллю «Ветеран праці».

Всі, хто знав Галину Георгіївну, пам'ятають її як високоосвічену, талановиту і творчу особистість, оптимістичну, життєрадісну, доброзичливу і чуйну людину, яка любила людей і завжди була готова прийти на допомогу. Вона захоплювалась вирощуванням цікавих рослин, із задоволенням пригощала колег горіхами та яблуками зі свого саду, домашнім вином. Постійно читала художню літературу і була в курсі останніх новинок, любила подорожувати. Через життєві обставини Галина Георгіївна Костюк не захистила кандидатську дисертацію, яка була нею підготовлена. Проте у професійному колі її вважали дослідницею докторського рівня, однією з тих, хто знаходився біля витоків формування історії науки в Україні як наукового напрямку. Колеги щиро сумують через цю втрату та висловлюють співчуття рідним і близьким Галини Георгіївни.